

ÖTEKİ GÜNLÜK

Tarık DENİZ

GÜNLÜK

Tarık DENİZ

Açılır parantez: İstanbul 1951. Tarhan Koleji. Gazi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı. Sayısız farklı işlerden sonra Afrika'da bir inşaat şirketinde dört yıl. Sayısız yolculuklar, yeni coğrafyalar. Yakamı bırakmayan memurluk. Hep yazıdan mürekkep bir hayat, kitaplara çekilmek.

Sanat tarihi, edebiyat, dilbilim kitapları, yakın tarih, Bursa, Ankara (İngilizceye çevrildi ve ABD'de gösterildi), Konya belgeselleri, yüzlerce radyo programında metin yazarlığı...

Üç yılı aşkın bir süredir Hece'de gezip gördüğüm şehirleri yazıyorum severek. En sevdiğim roman kahramanı Gogol'un kâtip Akakiy Akakiyeviç'idir. Kapanmadı parantez...

ÖTEKİ GÜNLÜK

Tarık DENİZ

Öteki Günlük

•

Cümle Yayınları: 31

Günlük Dizisi: 5

•

Yayın Yönetmeni: Muhsin METE

Dizi Editörü: Mehmet Can DOĞAN

•

Teknik Hazırlık

Kelime Yayıncılık

•

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Sarakusta

www.sarakusta.com.tr

•

© Bu kitabın tüm yayın hakları, yazarıyla yapılan sözleşme gereğince,

Kelime Yayıncılık'a aittir.

Birinci Baskı, Ocak 2016

•

ISBN: 978-605-9147-22-4

•

Yönetim Adresi

Kelime Yayıncılık Reklam Tic. Ltd. Şti.

Reşit Galip Cad. Hatır Sok. No: 23/2 G.O.P / ANKARA

Telefon: (0312) 437 08 85 - 437 08 86

Faks: (0312) 437 08 87

e-posta: bilgi@kelimeyayincilik.com

www.cumleyayinlari.com

•

Baskı

Dumat Ofset

Bahçekapı Mah. 2477 Sokak No: 6 Şaşmaz - Etimesgut / ANKARA

Telefon: (0312) 278 82 00 pbx

Faks: (0312) 278 82 30

dumat@dumat.com.tr

Cümle Yayınları, Kelime Yayıncılık'ın tescilli markasıdır.

Sunuş

Günlüğüm olmasaydı ben ne halt ederdim?

Girift, gizemli labirentlerimin uçsuz bucaksızlığında şaşırtıcı bir yolculuğa çıkmak, ötekimle yüzleşmek, yazmaya duyduğu acayip tutku, unutulmaya, yok sayılmaya karşı koyma, tanıklık, kimi zaman ölüme meydan okuma, zırhlarımdan soyunma, ütopya, takvimlerde yaşamak, dipsiz melankoli, madalyonun öbür yüzüne sıra dışı dokunuşlar, ortasından kırıldığını düşündüğüm hayatıma naif bir ayna tutma, “geçici oyuncak zaferler”den ziyade küçücük de olsa geride bir iz bırakabilme ihtimali, içimdeki binlerce çekmeceyi her gün bıkmadan usanmadan açıp kapatma çabalarım, bir ömür boyu en tekinsiz zamanlarda bile defter sayfalarına, kaleme böylesine tutunabilmemin neredeyse imkânsız siyah beyaz fotoğrafı...

Giderek daha yoğun biçimlerde kendim olmak, içimde gezinen peşine takılmak, bu tuhaf, nafile, kanatları kopuk, dandini yerde tıpkı Cesare Pavese'nin yazdığı gibi “kalbimi avucumda taşımak”tan, bir çeşit kaybolma kılavuzum faili meçhul bir yalnızlığın oyuncaklarından mürekkep değil miydi dünyaya hep harflerin penceresinden bakarak günlük tutmak?

Oğlum A. Sinan'a katkıları için teşekkürler.

1971

*Hiçbir zaman yeniden damla damla, dakikaları duya duya,
sıkıla patlaya; rüzgârı, balığı, denizi, ağı seve seve ölümü
beklediğimi bilemeyeceklerdi.*

SAİT FAİK ABASIYANIK

12 Haziran

Ya bir de *Godot* çıkıp geliverirse!

26 Kasım

Blow Up / Cinayeti Gördüm filmi bana göre yaşamın anlamsızlığı üstüne kurulmuştu. Parktaki cinayet sahnesi sadece bir araçtı. Asıl büyük resim tenis sahnesinde gizliydi. Film o sahnede veriyordu mesajını, o hayali oyunda!

Fikret Muallâ kitabı bitti.

Mektuplar, hiç olmazsa bu renksiz hayatımda bir var olma nedenim olabilir miydi? Yalnızca mektuplar!!!

1972

*Anlayan yok
Baharat satılan hanların
Kokulu yalnızlığından*
BEJAN MATUR

2 Ocak

Bir mektup, bir de kart lisedeki edebiyat öğretmenim E. Hanım'dan!

9 Ocak

Sisler içinde uyuyan Boğaziçi'nde, evler, vapurlar, ağaçlar yok gibiydi sanki.

12 Ocak

Kitapçı dükkânlarının kapısını açar açmaz, çingırağın dost çinlaması. Nurullah Ataç'ın *Günlük*'ünü alıyorum. Bunu almasam olmazdı.

Kışın ilk karı. Her yer bembeyaz. Rüzgârın uğultusu, gökyüzünde kararsız bir aydınlık!

18 Ocak

Gece sessizliğinde Albert Camus üzerine yazılmış bir kitap okuyorum. Birden her şey değerini yitiriveriyor gözümde!

Üsküdar'daki Şemsi Paşa Kütüphanesi deniz kıyısında, Kız Kulesi'ne bakan. Renkli camları huzur veriyor bana buraya ne zaman gelsem!

Jean-Paul Sartre seven, Camus ile arası pek iyi olmayan M.ye kendimce bir Camus savunması yazıyorum kütüphanenin sessizliğinde, arada bir başımı kâğıtlardan kaldırdığımda önümdeki çarpıntılı denizden alamıyordum gözlerimi.

23 Ocak

Evler aranıyor didik didik. Durmadan tepemizde uçan helikopterler. Bunun adı Fırtına Harekâtı! Gece Einstein kitabına dalıp gidiyorum!

29 Ocak

Ay ışığıyla yıkanan bomboş bir stadyumda koşmak, koşmak!

M.nin mektubunda Jean-Paul Sartre'in *Nobel* ödülünü reddedişiyile ilgili yazdıkları!

Bob Dylan: Subteramean Homesick Blues

3 Şubat

Uyandığımda her yer bembeyazdı. André Gide'in *Pastoral Senfoni*'sini okuyorum lapa lapa yağan karlı günde. Gide

şöyle yazmıştı: “Gözleri olanlar güzellikleri göremezler”!
Öğleden sonra Gide’in günlüğünü buldum kitapçıda ve kaparcasına aldım.

5 Şubat

André Gide günlüğünün bir yerinde yazdığı “Kendi kendimiz olma cesareti.” İşte yaşamımız boyunca buna cesaret edemiyoruz. Yapamıyoruz. Hep olduğumuzdan başka türlü görünmek istemiyor muyuz?

6 Şubat

Elimdeki James Joyce’un *Dublinliler*’indeki *Üzücü Bir Olay* adlı hikâyesinden: “Ne arkadaşı ne dostu, ne kimsesi vardı. Hiç kimseyle kaynaşmadan yaşardı. Ailesinin insanların Noel’de ziyaret eder, öldükleri zaman da mezarlığa kadar arkalarından giderdi.”

Gece müzik dinlerken Elefteria’ya üç sayfalık bir mektup yazdım! Sonra da geçenlerde okuduğum Tarık Dursun K.’nin yazdıkları geldi aklıma: “Benim sana yazdıklarım o an ben yazarken anlamlıdır. Ben aklımdan geçiririm parmaklarım kelimeleri harf harf yazar, sonra cümleleri yan yana getirdiğimde benimle yaşarlar. Noktayı koyup altına imzayı atarım dörde katlayıp zarfın içine koydun mu artık yaşamıyorlar olmuştur. Fotoğraflara benzer. Mektuplar da albümlerdeki fotoğraflar gibi sararıp solarlar, görülmemiş bir çabuklukla ölürler.” Yine de mektup yazmak vazgeçilmezlerimdendi hep!

10 Şubat

José Feliciano şarkıları!

Uzarlarda olsa da bir yaz hayali, Bodrum'un daracık sokakları, beyaz badanalı alçacık evler, kalenin kapısından girer girmez hemen solda taşlar üzerindeki kabartmalar!.. Gide'in, Wilde üzerine yazdıklarından birinde Wilde'in Afrika güneşiiyle ilgili söyledikleri vardı. Eskiyyi, eski uygarlıkların izlerini seviyorum.

Aldous Huxley, 2000 yılında uzmanların dünyada hiç kimsenin kitap okumayacağına dikkat çekmiş. Bu baş döndürücü gidişin insanı okumaktan alıkoyması belki de olağan ama benim bunu kabullenmem mümkün değil! Okumadan sürdürülen bir yaşamı gözümün önüne bile getirmek istemem!

14 Şubat

Camlara vuran yağmur taneleri ve Çehov'un usta işi öyküleri. Yaşamına bakıyorum, Çehov doktormuş! 1904'te ölmüş. On beş liram var. Yarın on lirası ile Çehov almak istiyorum. Kitaplar hep elimin altında. Gece hep onun öykülerini okudum hüznle!

16 Şubat

Ingmar Bergman'ın *The Touch* filmi Opera Sineması'nda. Akşam ise Çehov öykülerini okumaya devam! Vapurun ikinci mevkisinde oturuyorum. Arnavutköy'ün daracık sokakları, yokuşları, aşağılarda kalan mavi Boğaz! Güzel bir gün için başka ne yazabilirim ki?

21 Şubat

Eve döndüğümde kapının altından postacının attığı iki

mektuptan biri Elefteria'dan. Selânik'ten yazmış. Önümüzdeki ay İstanbul'a gelecekmiş. Bu sıralarda beklenmedik bir mektuptu! Yine her zamanki gibi geri dönecek ve beni bekleyen acı çekmek olacak!

Ve Çehov: "Sözler her bakımdan ne kadar derin, ne kadar güzel olursa olsun ancak kayıtsız insanlara tesir eder. Ama mesut yahut bahtsız olanları her zaman tatmin edemez. Çünkü saadetin yahut bahtsızlığın en yüksek ifadesi çoğu zaman suskunluktur. Âşıklar sustukları zaman birbirlerini daha iyi anlarlar!"

Bir ek daha! *Life Love Death* filminden bir cümle: "Bir idam mahkûmu ancak cumartesi gecesi rahat uyuyabilir, çünkü pazar günleri idam yoktur."

25 Şubat

"Belki maun yazı masasının gözlerinden birinde onların solmuş mektupları ve hatıra defterlerinin dağınık yaprakları bulunur, içlerinde doğum günleri, yaz gezintileri, belki de yatak odasının gerisinde kıvrıntılı bir komodinin içinde bir göz vardır da buraya kızların bahar giysileri konmuştur, paskalyada ilk defa giyilen beyaz elbiseler, yazın giyilecek ama yaz beklenmeden giyilmiş benekli tül elbiseler." Rainer Maria Rilke!

26 Şubat

Rilke'ye devam. Annesinin ona söyledikleri: "Ah, Malte, göçüveriyoruz, bana öyle geliyor ki herkes dalgın ve meşgul; kimse bir niyet tutmuyor. Bir şey murad etmeyi unutma Malte. İnsan dilemeyi elden bırakmamalıdır.

Bence gerçekte yoktur, ama uzun süren bütün bir ömür boyu devam eden dilekler vardır. Öyle ki, insan onların gerçekleşmesini bekleyemez zaten.” Rilke’nin bitmesinden korkuyorum.

27 Şubat

F.nin mektubu: “Hiç bu kadar aç olmamıştım sana ait bilgilere!”

28 Şubat

Sabah Moda’da bir park kanepesinde, denize dalıp çıkan karabatakları izliyordum.

M.nin etkileyici mektubunda yazdıkları: “Biz çağları tanımak, çağımız insanı olmak, ıstırap çekmekle görevli olanlar birbirimizi yalnız bırakmamalıyız.” Ve en sona sakladığı cümle: “Durmadan yazacağım sana, yalnız bırakmam seni!”

29 Ekim

F. ile konuştuk telefonda. Salı günü saat beşte Beyoğlu’ndaki Saint Antoine kilisesinin önünde buluşmak üzere sözleştik. Kadıköy’e şehir hatları vapuruyla dönerken kendimi çok iyi hissetmiştim F. ile konuşmamın ardından! Yarın balığa gideceğim Kireçburnu’na!

31 Ekim

Sözleştiğimiz gibi F. ile buluştuk içinde onlarca mumun yandığı, girişinin üstündeki büyük sarı kırmızı göz alıcı freskosuyla Saint Antoine’ın önünde!

5 Kasım

Buralardan uzaklara kaçma düşüncesi! Nereye? Rüyamda yine E.yi gördüm. Yine bana yardım ediyor, hep yanı başımda! Sanki Çaykovski'nin hamisi Madame von Meck gibi.

Bir şeylerin yıkılmasından, iskambil kâğıtları gibi darma-
dağın olmasından duyduğum korku!

Temmuz 1880'de kardeşi Theo'ya yazdıkları Vincent Van Gogh'un: "Kimi insanın ruhunda yüce bir ateş yanar ama kimseler gelmez ısınmak için yanına ve geçmekte olanlar bacadan çıkan bir parça dumana bakarlar sonra yollarına giderler!"

13 Kasım

Çengelköy. Yazmam, yazamam ki bugünü! *Yaşam neyle anlam kazanır?* sorusu hep!

31 Aralık

1973 rakamlara göre bitecek bugün, gece yarısında. Bu yıl en önemli keşfin Kadıköy'deki bir kitapçıda karşılaştığın Cesare Pavese oldu o küçük sarı kapaklı cep kitabı günlüğüyle! Adı *Yaşama Uğraşı*'ydi. Ben kocaman bir yılı neredeyse onunla geçirdim. İntihar daha da çekici şimdilerde senin gözünde!

1974

*Ey tuzlu deniz, tuzunun ne kadarında
Portekiz'in gözyaşları var?*

FERNANDO PESSOA

1 Ocak

Rilke'nin yalnızlıkla ilişkili yazdıklarıyla altüst olmamam mümkün değildi: "Yalnızlardan bahsetmemiz insanlardan fazla anlayış beklemektir. İnsanlar neden bahsettiğinizi anlarlar sanıyoruz. Hayır anlamazlar. Bir yalnızı görmemişlerdir asla; ondan tanımaksızın nefret etmişlerdir sadece. İnsanlar onu tüketen komşular olmuşlardır, bitişik odanın onu baştan çıkararak komşuları olmuşlardır. İnsanlar patırtı etsinler, onun sesini boğsunlar diye eşyaları ona karşı kıskırtmışlardır. Narinliği ve çocuk oluşu yüzünden çocuklar ona karşı birleşmişler ve o her büyüyüşünde yetişkinlerin rağmına büyümüştür. Bir av hayvanı gibi barınağını sezmişler ve uzun gençliği sürekli bir takip altında geçmiştir. Takatten kesilmeyip de ellerinden kaçtıkaçta yaptığı şeylere bağırılmışlar, çirkin deyip kötülemişlerdir yaptıklarını. Ve o bunlara kulak asmadı mı biraz daha ortaya çıkmışlar yiyeceğini bitirmişler, teneffüs